

Spis gatunków

WSKAZÓWKA
Z broszury można korzystać na dwa sposoby. Jeżeli kierujemy się informacjami zawartymi w kluczu, należy zastąpić spis treści, który stanowi rodzaj ściągę. Drugi sposób rozpoznania gatunków to metoda porównania zebranych liści z fotografiami, wówczas klucz jest tylko pomocą, a nie narzędziem.

1. Modrzew europejski – *Larix decidua*
2. Sosna zwyczajna – *Pinus sylvestris*
3. Jodła pospolita – *Abies alba*
4. Świerk pospolity – *Picea abies*
5. Robinia biała – *Robinia pseudoacacia*
6. A – Jeżyna – *Rubus*
B – Malina – *Rubus*
7. A – Dąb szypułkowy – *Quercus robur*
B – Dąb bezszypułkowy – *Quercus petraea*
8. Jesion wyniosły – *Fraxinus excelsior*
9. Jarząg pospolity – *Sorbus aucuparia*
10. Klon pospolity – *Acer platanoides*
11. Klon jawor (jawor) – *Acer pseudoplatanus*
12. Głóg jednoszyjkowy – *Crataegus monogyna*
13. Wiąz szypułkowy – *Ulmus laevis*
14. Buk pospolity – *Fagus sylvatica*
15. Grab pospolity – *Carpinus betulus*
16. Brzoza brodawkowata – *Betula pendula*
17. Szakłak pospolity – *Rhamnus cathartica*
18. A – Lipa drobnolistna – *Tilia cordata*
B – Lipa szerokolistna – *Tilia platyphyllos*
19. Kruszyna pospolita – *Frangula alnus*
20. Wierzba purpurowa – *Salix purpurea*
21. Topola osika – *Populus tremula*
22. Olsza czarna – *Alnus glutinosa*
23. Leszczyna pospolita – *Corylus avellana*

www.lasy.gov.pl
www.erys.pl
www.czaswlas.pl

Odkrywał las razem z Lasami Państwowymi: uprawiać sport, przeżyć przygodę...
Leśnicy zapraszają do lasu – tu można wypocząć, leśną przyrodę, uczyć, jak żyć w zgodzie z naturą.
Leśnicy pracują dla lasu – gospodarują w nim, chronią lasy zajmują blisko 1/3 terytorium Polski.
organizmów.
Drzewa są trudem tlen i środowiskiem życia wielu potwórow powierzeni lasów w Polsce.
Krolowa polskich lasów jest sosna, zajmuje ponad 25% powierzchni lasów (31 lasostach).
W polskich lasach rośnie 38 gatunków rolin Ogrody botaniczne i arboreta leśne.
W lasach Państwowych utworzono trzydzieści przyrodniczymi kolekcjami jef i badać.
Dendrologia to dział botaniki, który zajmuje się drzewami i krzewami, arboretum to ogród

CZY WIESZ, ŻE...

KONCEPCJA I OPERACJONALIZACJA
Katarzyna i Wojciech
Médzaskowice, 1238F (1 – szyszka, 2 – żółcia
DIREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
Warszawa 2015
© CENTRUM INFORMACYJNE LASÓW PAŃSTWOWYCH
ul. Gólczyńska 122, 02-124 Warszawa
tel. 22 185 53 53
e-mail: crip@lasy.gov.pl
Wydano na zlecenie
DIREKCJI LASÓW PAŃSTWOWYCH
Warszawa 2015
RECYZJA
Labrador Photo Video/
Wojciech Gil
KONSULTACJE
PROJEKT GRAFICZNY DTP
Paweł Kamiński
Jolanta Blaszk
Robert Dzwonkowski
ORWLP w Bedoniu

Klucz do rozpoznawania drzew i krzewów leśnych

czyj to liść?

LASY PAŃSTWOWE
Lasy Państwowe

1

Czy igły to liście?

Tak! Igły to przekształcone liście. Dzięki małej powierzchni tracą niewiele wody i drzewa lepiej znoszą suszę. Te, które mają grubą, pokrytą woskiem skórę, pozostają na drzewach przez kilka lat.

2

Czym różni się liść pojedynczy od złożonego?

Liść pojedynczy składa się z jednej blaszki liściowej.

brzeg blaszki, nerw boczny, ogonek liściowy, nerw główny

Liść złożony składa się z kilku blaszek liściowych, tak zwanych listków.

przerwana linia zaznaczono cały liść, nerw boczny, nerw główny, listek szczytowy, listek

3

Brzegi blaszki liściowej

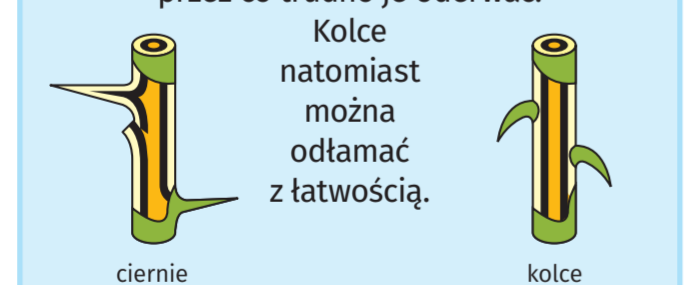

gładki, ząbkowany, pilitkowany, karbowany, czyli pofalowany

4

Czym różni się cierń od kolca?

Ciernie są mocno połączone z tą częścią rośliny, na której występują, np. na tonydze, przez co trudno je oderwać. Kolce natomiast można odłamać z łatwością.

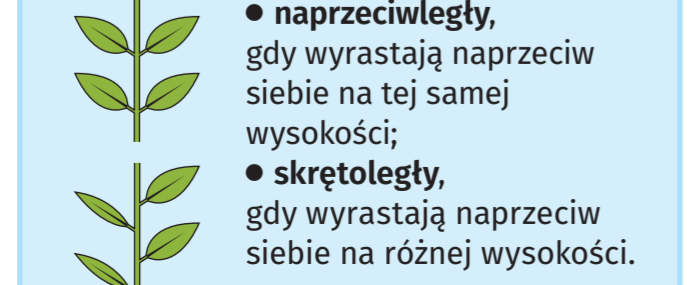
cierń, kolce

5

Ułożenie liści na tonydze

Liście mogą być rozmieszczone na tonydze w sposób:

- naprzeciwległy, gdy wyrastają naprzeciw siebie na tej samej wysokości;
- skrótoległy, gdy wyrastają naprzeciw siebie na różnej wysokości.

START

Rozpoczynamy rozpoznawanie drzew i krzewów w lesie.

Czy liście mają formę igieł? patrz ramka 1

tak → **MODRZEW 1**

nie → **Czy igły zebrane są w pęczki?**

tak → **Igły są delikatne, niektujące, zebrane w gęste pęczki po 20-40 szt.**

nie → **SOSNA 2**

tak → **JODŁA 3**

Na spodzie igieł występują wąskie białe paski, które przypominają ślady nart.

nie → **ŚWIERK 4**

tak → **UWAGA! Zwróć uwagę na ułożenie liści, a nie listków!**

Czy liście rosną na tonydze naprzeciwległe? patrz ramka 5

nie → **JARZĄB 9**

tak → **Czy na tonydze są kolce?** patrz ramka 4

nie → **JESION 8**

tak → **ROBINIA 5**

nie → **JEŻYNA 6 A, MALINA 6 B**

Czy liście są pojedyncze? patrz ramka 2

tak → **Czy liście są klapowane?**

tak → **Czy kłapy liścia przypominają gwiazdę?**

tak → **KLON POSPOLITY 10**

nie → **Czy wcięcia pomiędzy kłapami są ostre?**

tak → **JAWOR 11**

nie → **Czy na tonydze są ciernie?** patrz ramka 4

nie → **DĄB 7 A, 7 B**

tak → **GŁÓG 12**

Liść jest dwukrotnie dłuższy niż jego szerokość.

tak → **Lipa drobnolistna – liście od spodu nagie, w kątach nerwów pęczki rudych włosków.**

tak → **LIPA 18 A**

tak → **Lipa szerokolistna – liście od spodu owłosione, w kątach nerwów kępki białych włosków.**

tak → **LIPA 18 B**

nie → **Liść ma kształt serca.**

tak → **BRZOZA 16**

nie → **Liść ma kształt trójkąta.**

tak → **TOPOLA OSIKA 21**

Liść od spodu sinawy, ogonek liściowy spłaszczony i dłuższy od blaszki liściowej – dlatego liść szeleści na wietrze.

tak → **OLSZA 22**

nie → **Liść ma brzeg karbowany, czyli pofalowany.** patrz ramka 3

tak → **TOPOLA OSIKA 21**

nie → **Czy na szczycie blaszki liściowej znajduje się wycięcie?**

tak → **OLSZA 22**

nie → **LESZCZYNA 23**

Czy to jest krzew?

nie → **Czy nasada liścia jest asymetryczna?**

nie → **Czy liście są catobrzegie (gładkie)?** patrz ramka 3

tak → **BUK 14**

tak → **WIĄZ 13**

Czy liście są wąskie i lancetowate?

nie → **Czy są ciernie na gałązkach?** patrz ramka 4

nie → **KRUSZYNA 19**

tak → **WIERZBA 20**

Wierzba purpurowa, zwana popularnie wikliną, rośnie blisko rzek i nad stawami, na wilgotnym podłożu.

tak → **SZAKŁAK 17**

nie → **GRAB 15**

Nerwy boczne w blaszce liściowej mocno zaznaczone, liść w dotyku przypomina „harmonijkę”